

Tassonyi Edömér (1940–2022)

Fájdalmas és pótolhatatlan veszteség érte a hazai és nemzetközi aneszteziológiai közösséget: 81 éves korában elhunyt Tassonyi Edömér egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia külső tagja.

Anyai ágon Dél-Borsodból, apai ágon Bihar megyéből származott. Édesapja a mezőkeresztesi körzeti orvosát követően Ózdon volt pulmonológus. Amikor 1940. július 21-én fia született, az akkoriban hírneves aranyjelvényes vitorlázórepülő, remek katonai motoros, vívómester és síoktató százados (névrokon), Tassonyi Edömér keresztnevét adta neki. A fiú az általános és gimnáziumi tanulmányait Ózdon végezte, majd 1958 és 1964 között a Debreceni Orvostudományi Egyetemen szerzett általános orvosdoktori diplomát.

Orvosi karrierjét Miskolcon, a Semmelweis Kórházban kezdte, de miután érdeklődése egyre inkább az aneszteziológia és intenzív terápia felé fordult, az akkor Kun Miklós által vezetett II. Számú Sebészeti Tanszéken dolgozott 1966 és 1971 között. 1969-ben sikerrel szakvizsgázott aneszteziológiából és intenzív terápiából. Betegellátási és kutatási ambícióit elismerve az akkori politikai nehézségek ellenére is lehetőséget és támogatást kapott arra, hogy két évet (1971 és 1973 között) a Genfi Egyetemi Klinikák Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Klinikáján töltsön. Lenyűgözték a szakmai továbbfejlesztési lehetőségei és a kutatás új perspektívái. Genfből már mint az ottani egyetem doktora (PhD) tért haza 1973-ban – e fokozatát 1975-ben az orvostudomány kandidátusaként honosították. 33 éves volt ekkor.

Noha 1973 és 1985 között még visszatért az Orvostovábbképző Egyetem II. Sebészeti Klinikájára, elmondása szerint igazából nem érezte, hogy képességeinek és ambícióinak megfelelően ki tudja aknázni a benne lakozó energiákat. Az aneszteziológia ez idő tájt még a sebésze-

ti osztályok részeként, azok szorításában működött, így korlátozottan érezte lehetőségeit a szárnyalásra. Erre az időre tehető, hogy Krasznai Péter főorvossal karöltve bevezették és elterjesztették hazánkban a szülészeti epidurális érzéstelenítést. Az együttműködésből később könyv is született (Tassonyi Edömér–Krasznai Péter: Extradurális és intradurális anesztézia és analgészia; Medicina, 1988), amely sokáig az aneszteziológusok egyetlen magyar nyelvű forrása volt a témában. Visszatérése a Genfi Egyetemi Klinikákra 1985-ben következett be, ahol nyugdíjazásáig előbb egyetemi docensi, majd egyetemi tanári előléptetést kapott; ő vezette a fej-nyak sebészeti és idegsebészeti aneszteziológiai egységet. Meghatározó szerepet játszott a Genfi Aneszteziológiai Klinika kutatási tevékenységében.

Fő kutatási érdeklődési területét ő maga az alábbiak szerint határozta meg: neuroanesztézia, neurofarmakológia, neuromuscularis farmakológia, regionális és intravénás anesztézia és antinociceptio. 105 nemzetközi publikációjára közel 1700 idézettséget kapott. Nemzetközi szinten tudományos munkásságának leginkább kiemelkedő része a neuromuscularis farmakológia és a neuromuscularis blokk monitorozása területén valósult meg. Részt vett az egyetlen hazai izomrelaxáns, a pipecuronium (Arduan) klinikai bevezetésében, és évtizedeken keresztül tanulmányozta annak klinikai alkalmazását. Számos meghatározó közleményét forrásmunkaként idézik a legjelentősebb aneszteziológiai kézikönyvek. Szakmai és tudományos irányítása alatt számos olyan aneszteziológus nőtt fel, aki jelenleg igazgató a Genfi Egyetemi Klinikák, a Nancyi Egyetemi Klinika, a Luganói Egyetemi Klinika Aneszteziológiai Intézetében. 2005. október 1-jén nyugállományba vonult, hazatért, és külső tagként bekapcsolódott a Magyar Tudományos Akadémia V. osztályának tevékenységébe.

Tudományos ambíciói, kutatói kíváncsisága nyugdíjba vonulását követően sem csökkentek. Visszatért alma materébe, a Debreceni Egyetemre, ahol az Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Tanszéken létrehozott egy experimentális és klinikai neuromuscularis kutatócsoportot. Igényességének, megalapozott szakmai tudásának és nagyszerű oktatói képességeinek köszönhető, hogy ez a munkacsoport e kutatási területen jelenleg Európa egyik legaktívabb, nemzetközi szinten is jegyzett tudományos műhelye. A klinikai vizsgálatok mellett új neuromuscularis reverzálószer fejlesztése, egy új neuromuscularis monitor fejlesztésével kapcsolatos mérésorozatok valósultak meg. 2010 óta tíz fölötti Q1–D1 szintű közlemény jelent meg a munkacsoport tollából, és a témában három

sikeres PhD-védés történt. Erre az időszakra tehető és szintén az ő ambíciójának termékeként született meg a hazai aneszteziológiai irodalom két fontos kézikönyvének szerkesztése: a „Perioperatív betegellátás” és a „Neuroanesztézia és neurointenzív ellátás” című kézikönyveké. Sajnos ez utóbbi 2. kiadásának megjelenését már nem érthette meg.

E száraz tények után a nagyszerű klinikus és kutató mellett érdemes egy kicsit foglalkozni Tassonyi Profesz-szor emberi oldalaival is. Már elegáns megjelenésével lenyűgözte az embereket. Nekünk, akiknek az utóbbi 15 évben szerencsénk volt mellette lenni, meghatározó példát nyújtott emberségről, a hivatással kapcsolatos orvosi tartásról, a letisztult, célratörő klinikai és tudományos gondolkodásról. Minden szavából, gesztusából az elegancia és a jó szándék sugárzott. A kutatócsoporti megbeszélések alatt, a kongresszusokon rendszeres hozzászólásai során soha nem a nagyhírű tudós lekicsinylő helyreigazításával, hanem minden esetben a pozitívumot

kiemelve, biztatva adott javaslatokat, vagy fogalmazott meg kritikát.

Gyakorlatilag élete végéig sportos életet élt: megszállott síelő, lelkes teniszező és amatőr vitorlázó volt. Amikor korábbi munkatársai Genfben nyugdíjba vonulásakor búcsúztatták, azt kapta ajándékba, hogy helikopterrel felvitték közel 3000 méter magasságba az Alpokban, és sífelszerelésben kirakták, majd az intézet tagjai megvárták a sípálya alján. Amikor fokozatosan súlyosbodó betegsége hatalmába kerítette, akkor is mindvégig félelmetes önarattal és küzdeni tudással harcolt mozgásképessége és edzettsége megőrzéséért. Minket, akik közelről követhettük életét, arról is sikerült meggyőznie, hogy szerető férj és apa, nagyszerű nagypapa és mintaként szolgáló, meleg lelkű barát volt.

Szaktánk egyik meghatározó alakja, egy igazi „grand seigneur” hagyott itt bennünket.

Szívünkben őrizzük emlékét.

Fülesdi Béla dr.